

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le štirikrat na teden.)
Uredništvo in upravljanje: KRŠKO.

Naprejeva št. 43. Krško
Začasno le štirikrat na teden.
Uredništvo in upravljanje: KRŠKO.

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Stane mesečno 25 Din, začasno 20 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 25 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Malloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste

Letnik VI., šte. 20.
»Naprejeva« številka obsredah
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasi Kmetko-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Dopis iz Mislinja.

Že dolgo se v socialistični javnosti ni nič slišalo iz našega gorskega kraja. To bi menda značilo, da tukaj ni mnogo takih, ki bi jim bilo kaj do pisanja ali pa čitanja za koristno stvar. Čitajo in pišejo že, toda samo o stvareh, katere proletarjem škodujejo in sedanjí prekleto družabni red vzdržujejo. Tudi jaz ne bom danes mnogo pisal, čeprav bi imel gradiva za cele knjige. Pokrtiliziral bom le nekatere glavnejše naše napake, katere so vzrok, da se človeštvo ne reši te more, ki ga tlačí. Povedal tudi ne bom nič novega, vse to čitamo dan na dan v našem resnem časopisu, le škoda, da si večina čitateljev misli, da se dotični članki, dopisi itd. ne tičejo njega in njegovega kraja, misleč, da se to tiče le tam „onih“, ki so še manj popolni ljudje in socialisti. V resnici je pa vsak članek, dopis, notica itd. namenjen tudi tebi in nam vsem. Ne išči v časopisu samo zadev iz tvojega kraja, temveč čitaj vse od konca do kraja, ker vse je za tebe in iz tvojega kraja. Ker vsak dopis n. pr. in Črne, reže v živo tudi v Mislinju in — obratno. Jaz ne pišem za gradio časopisa, temveč za opomin proletarcev, da pazljivo čitajo in delajo to, kar so za prav spoznali. In saj nikdar ne delajo kaj v „zmoti“. Pri nas — in drugod — ima ljudstvo to napako, da veruje in upa, da bodo posamezniki [voditelji] rešili ubogo rajo iz krempljev kapitalističnega družabnega reda. To so prazni upi. Posameznik ne more rešiti družbe. Posameznik lahko reši posameznika, Družbo reši pa le družba. Da se ljudstvo te prazne vere drži, je kriv klerikalizem, ki uči o nezmožljivosti papežev.

Družba mora biti organizirana, ali pa s tujo besedo povedano socializem mora biti organiziran. Organizacija je oni fundament, prvi in glavni predpogoj za doseg boljšee človeške družbe in življenja. Socializem kakor tudi organizacija pa imamo po zalogi ljudske nevednosti danes več vrst. Zatorej je treba tudi tukaj razločevati pravi socializem od nepravega in dobre organizacije od slabih. So ljudje drugod, ki niso nikjer organizirani razen pri dobrem koritu, pa se imenujejo dobre socialiste. So ljudje pri nas in drugod, ki so organizirani v kaki strokovni organizaciji, pa mislijo, da so poštenovalni socialisti. Imamo pa, celo take, ki so v organizaciji požarne brambe, pa se zato prištevajo med socialiste. Vzrok temu je nevednost. Pri nas in drugod je nekaj takih, ki nosijo na prsih socialistični znak z napisom „V zavednosti je naša moč“, pa niso toliko zavedni, da bi se organizirali pri socialistični organizaciji. Imamo pa pri nas tudi take, ki nosijo soc. znak, pa na prvi migljaj kapitalističnih priganjacev vržejo svojega najboljšega sobojevnika in predsednika vsakdanje kruhoborske strokovne organizacije — katere je po zaslugi takih ljudi na smrtni postelji — na cesto. Neki tak „socialist“ je tudi drugemu jamo kopal pri oblasti, pa sta se oba vanjo zvrnila, tako da je bil kopač spodaj. Zgodil se mi je tudi slučaj, ko nisem takega „dobrega socialist“ pozdravljaj povsaj meščanski morali, da mi je zato očital, da nisem socialist. Torej takih in podobnih socialistov je pri nas in drugod mnogo. Vsi ti socialisti so mnenja, da če spravimo vse farje in kapitaliste s sveta pa bo socializem že tukaj. Ti socialisti spadajo med „farško gonjo“ in nobeden izmed farjev in kapitalistov nima strahu pred njimi, škodljivi so le sebi in vsem proletarjem. Narodni socialisti ustanavljajo socialistično družbo s tem, da izganjajo sodelavca tujerodca, narodnim kapitalistom pa dovolijo, da skupno s tujimi kapitalisti izžemajo vse delavstvo. Krščanski socializem pa se bori proti vsem, ki ne verujejo v zlato tele, ki pomagajo proletarjem sigurno po smrti, bogatim pa že v življenju.

Vsi ti so nevedni ali pa „zmotni“ socialisti, ki ne vedo, da je treba soc. družbo šele ustvariti, in da bo ta družba potem že sama od sebe pomedla brez prelivanja krvi z vsem, kar ne bo spadalo v njo. Ti ljudje še vedno verujejo v čudeže in voditelje, in mislijo, da je beseda že meso. Le govorite ves dan „kruh, kruh“ in videli boste, da ga bo večer ravno toliko, kakor ga je bilo zjutraj. Isto je s socializmom. Kdor se samo na prsi trka in pravi:

„Jaz sem dober socialist“, žrtvuje pa nikdar nič zanj ne vinarja, ne stopinje, ta naj le čaka na boljše čase — večno. Socializem je nujna posledica kapitalizma. To je ugotovil že Marks. Resničnost te ugotovitve pa potrjuje vedno znova in znova razvoj kapitalizma sam. Socializem pride pa naj bo to komu ljubo ali pa ne, on je naravna posledica razvoja. Lahko ga pospešujemo ali zabranjujemo, zabraniti pa ga ne moremo. Toda brez socialistov ga ne bo nikdar, delavno ljudstvo ga mora sprejeti. Gorje človeštvu, ako bi v zadnjih fazah razvoja kapitalizma ne bilo pripravljeno na socialistično družbo. Sedaj pa še o tem, kako se da socializem pospeševati in mu pripravljati pot, da pride lahko potem razvoja brez krvave revolucije. To se pravi potem evolucije. Ta pot je edina in pravilna in sigurna. Potom krvave revolucije delati soc. družbo je ne le jako nevarno in polno nepotrebnih žrtv, ampak bi tudi taka družba ne bila za nič, ne bila bi socialistična, ker bi temeljila na nasilju in rodila bi protirevolucijo in nov kapitalizem [poglej Rusijo!] Kapitalisti si takih revolucij zelo žele, ker tedaj imajo vzrok udariti. Jaz trdim, da do tega bo prišlo in tudi mora priti, seveda na veselje kapitalistične vlade [predpoda Zaloške ceste], ako ljudstvo ne bo ubralo te poti, katero zagovarjam jaz in socialistična stranka. Ta pot bo sledeča: Že Marks je ugotovil, da se socializem brez udejstvovanja na političnem polju ne more udejestiti, in prav je imel. Dokler ne bo imel soc. proletarij politične moči v svojih rokah, tako dolgo mu bodo buržujski zakoni vedno za petami, za zakoni pa seveda bajoneti. In vse, kar bi sedanjí družabni red ogroževalo, vse to tisti, ki ima pol. moč v rokah, z zakoni in bajoneti lahko zabrani. Torej proletarjem se bo treba veliko bolj zanimati za naše pol. organizacije, kakor so se doslej. Ne bo te rešila samo strokovna ali pa gospodarska organizacija, temveč politična organizacija je tista krona vseh organizacij, ki veže in vodi vse ostale. Socialist torej ni in ne more biti, kdor ni politično organiziran in ne spolnjuje dolžnosti do organizacije. Če pravi, da je, uganja le demagogijo s socializmom, ne mara pa, da bi beseda socializem tudi meso postala. Zatorej je nujna potreba in dolžnost vseh tistih, ki se imenujejo socialiste, da se vpišejo v svojo krajevno organizacijo SSJ, pa ne le vpišejo temveč tudi vse dolžnosti do organizacije izvršujejo, saj veliko se itak ne zahteva. Najmanj kar se zahteva pa je, da plačuje vsak redno strankin davek, da čita kak strankin list, da zna samostojno misliti, to se pravi, da se ne zanaša, da bo kdo drugi za njega mislil, da hodi k mesečnim sejam, da sodeluje z odborom in ga nadzoruje.

Kdor teh malih zahtev noče izvrševati, ta je lahko somišljenik. Uverjen pa naj bo, da vse njegovo somišljeništvo ne bo prav nič pomagalo ne njemu, ne socializmu. Če bi imel socializem samo somišljenike in take socialiste, ki se le na prsa trkajo, zgoraj označenih predpogojev za socializem pa ne poznajo ali pa ne marajo, potem bi socializem nikdar ne zmagal. Vsi taki naj se ne štlujijo med socialiste, da ne bodo soc. stranke kompromitirali z dejanji, ki jih stranka ne uči in ne mara. Odstranijo naj se vsi tisti iz soc. pokreta prostovoljno — ker drugače jih bo soc. proletarij sam izključil — ki se rinejo samo zaradi boljših služb ali pa voditeljstva (poglej v Kons. društvo, tajna pogodba, izjava Rakovčeve, da vodilni morajo biti dobro plačani, ker če niso dobro plačani, potem pa nočejo biti socialisti, rajši gredo h klerikalcem ali pa h komunistom, kjer pač boljše plačajo). Torej takih socialistov naša stranka ne mara. Vsi taki naj jo takoj odkurijo in naj naredijo prostor tisočim in tisočim proletarcev, ki od strani gledajo zaradi nezaupanja do takih voditeljev, ki pa bodo vstopili ko bodo izprevideli in po delu spoznali, da je naša stranka res stranka pravih socialistov, ne pa buržujev. Tudi nismo mi Bernotova stranka ali sekta, kakor nas nazivljajo, temveč Socialistična stranka Jugoslavije, v kateri ni voditeljev, temveč so le strankini nastavljenici, ki se imajo držati pravilnika in izvrševati voljo članstva. Bernot je le strankin nastavljenec toliko časa, dokler se drug ne izvoli.

Ali pa če se pregreši proti pravilniku ali sklepom, pa ga članstvo postavi tudi tja, kamor je druge. Torej proletarci, socialisti, pri nas in drugod! Kličem vam: vstopite v naše vrste, stranka je očistena, bankirji in prefrigani advokati so Vam naredili prostor. In še enkrat: Socialist ni ta, ki ob strani stoji in gleda, temveč ta, ki zanj dela in žrtvuje.

Mislinje, dne 1. maja 1924.

Razno.

Poročilo o zborovanju Kons. dr. za Slov. smo končali v 40. in 41. šte. „Napreja“. Naročniki „Lj. gl.“, ki so se zanj zanimali — in to je bilo za vse potrebno — naj si ga ogledajo v dotičnih številkah. V zadnjem delu pridejo na vrsto baš volitve „novega“ načelstva, najvažnejši trenutek občnega zbora, največja nesramnost kristanovskega sistema. Kdor te stvari prečita in razume, ne bo menda nikoli več dobil poželenja, da bi se hodila naša stranka s takimi ljudmi, kakor so kristanovski in koru-novski voditelji pomenkovat in sklepat enotne fronte, Kdor pa bo še vedno s tem prihajal, bomo vsaj vedeli, da je sam lopov ali pa neozdravljiv gumpec.

„Ljudski glas“ razpošiljamo naročnikom z na novo urejenimi naslovi. Prepričani pa smo, da je ostala pri marsikaterem naslovu še marsikatera napaka. Ker pa bomo dali te naslove tiskati in ker potrebujemo v novi kartoteki čim večje točnosti, prosimo naročnike in prejemalce „Lj. gl.“, naj nam sporočijo vsakršno netočnost pri svojem naslovu in to seveda čim prej.

Naša vlada je vendarle priznala grško republiko.

ZA RDEČI VELETOK.

V zadnjem „Socialistu“ se solzi nad nesložnostjo in razbitostjo proletarskega gibanja neki „sodrug z dežele“ in sicer kar na uvodnem mestu in polaga voditeljem na srce, naj se vendar med seboj zedinijo. Ta „sodrug z dežele“ je najbrže pri črnih komunistih organiziran, ker „Socialist“ izjavlja, da ga ne pozna, v „Napreju“ pa se tudi ni nikoli oglašil. Če bi bil zaveden sodrug, sodrug, za kakršnega se sam smatra, bi se gotovo že kdaj izkazal pri tiskovnem skladu ali pri zbirki „Proti roparskim vitezom“, „Napreju“, „Ljudski glas“ in „Socialistu“ je pa mogoče samo od daleč videl, ker če bi te liste zares čital, bi gotovo izrekel drugačno mnenje, nego ga je. Zato ga pa boli zmerjanje sodruga proti sodrugu, ali pa nikjer organizirani borec za socializem še sam špekulira na to, da bi postal voditelj kake skupine in si zavezal rdečo mašno pod vrat, mi pa da bi rjuli: Živio, stari sodrug brez madeža, ker mi smo umazani, ki gnoj kidamo in organizacijo plačujemo in podpiramo našega voditelja, ki se Program in pravilnik imenuje in nas do zmage vodi! — S. urednik, jaz pa prosim, da pripraviš v „Napreju“ ene vile zanj. Če sam ne prime zanje, bomo poiskali mi njega. Da ne bo ostala njegova zahteva brez uspeha, ga bomo prisilili, da se organizira, ali pa vrže tisto kravato socialnih borcev za vedno stran. Kdor ni član stranke, nima nikake pravice sam proslavljati se za socialista. Zavedne organizacije in izpolnjevanje dolžnosti bodo za vedno udušile gonjo voditeljskih „sodrugov“, nikakor pa ne zaspani čivkarji po „širokih“ masah v „Socialistu“. — Proletarec, ročni delavec.

NAŠI IZDELKI:

Dvojnosaladna
ržena žika
v rdečih zavitkih,
Dvojnosaladna
ječmenova žika
v modrih zavitkih,
Slajena
ječmenova žika
v zelenih zavitkih
so najboljše!
Zahtevajte le žiko!

Schichtovo - milo z znamko „Jelen“

je najboljša in v uporabi najcenejša milo na svetu.
Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Op. ur.: Malo preostro ga je prijel. Gotovo misli ta delavec resno, poslal je isti članek tudi nam in to je tudi žrtev, delavci težko pišejo. Tudi je naročnik „Ljudskega glasu“ in tudi to je za malega človeka precejšnja žrtev. Če čita površno, je kriva šola, družba in zlasti stari voditelji, ki delavstva niso učili misliti, ampak so ga le skup gonili. „Le vkup. le vkup uboga gmajna!“ Saj Korunovci še vedno tako delajo. n. pr. strokovnega kongresa ne marajo pripravljati, pač pa imajo čas in prostor in denar za pripravljanje velikih procesij vsedelavškega zleta. Delavcu potem ni zameriti, če nima časa počasi in po večkrat čitati; „Ljudski glas“ pa ni lahko čtivo, šele s časom se bo delavstvo naučilo razumevati resne članke hitreje. Bilance še zdaj polovica naših čitateljev ne razume, saj smo šele začeli! — Poslali smo mu „Socialistični koledar 1924“ s prošnjo, naj prečita str. 4 in 5, in str. 57 do 78. Potem bo drugače sodil. Če ga pa niti prilika o semenu ne bo izmodrila, potem ne bo ostal dolgo naročnik „Ljudskega glasu“, ker je to zanj preučeno. Žal nam bo zanj, vendar se zaradi njega ne bomo od „prevelike učenosti“ povrnili v „blaženo nevednost“.

Pašić je vrnil mandat za sestavo koalicijske vlade, dobil jo je Trifković, Pašićeva duša. Opozicija je stavila take pogoje, da bi morali korupcije obdolženi voditelji vladnih strank priti pred sodišče, Pašić in Pribečević pa bi bila pri novi vladi sploh izključena, Opozicija seveda ni govorila o tem, da bi bili tudi marsikateri voditelji opozicijskega bloka vredni tribunala. Trifković je na Pašićev migljaj zahteval od demokratov, klerikalcev in Turkov, naj se odrečejo zvezi z Radičem in naj pristanejo na vidovdansko ustavo. Trifković je na to vrnil svoj mandat. Vse s kupaj pa je bilo le komedija, ki bi naj dokazala, da je koncentracijska vlada nemogoča. Pravijo, da bo Pašić sedaj dobil mandat za volilno vlado. Svojo moč kaže ta gospod s tem, da daje po svojih plačancih razbijati shode nasprotnih struj in napadati pozamezne opozicijske voditelje. Tako utegnemo lepega dne doživeti državljansko vojno. Zelo čudno ulogo igra Radič. Že proglas njegovih poslancev, o katerem smo zadnjič govorili, je vse radičevsko republikanstvo postavil v strašno dvomljivo luč. Sedaj pa je poslal vodstvu svoje stranke pismo, v katerem pravi, da mu republikansko načelo ne dela nikake ovire. „Moremo imeti kralja na čelu, tudi če je država monarhistično ali republikansko urejena“. Te Radičeve besede povedo pač vse, za kom leta ogromna masa njegovih nepismenih backov. Radič je sploh vsak dan drugačnih misli. Sedaj se meni vrniti v Zagreb, čeprav je še pred par dnevi nasprotno govoril. Ampak to čudno švigašvagarstvo je opaziti sploh pri vseh današnjih buržoaznih strankah. Davidović je v ostrem nasprotju s Pribečevićem in Pašićem, njegovi listi pa pišejo za sporazum z demokratičnimi uskoki. Naši slovenski demokrati strašno rohnijo čez radikalce — čeprav sedijo njihovi možje v eni vladi z njimi — tu v Sloveniji pa se pripravljajo na fuzijo v eno stranko z radikalno. V „Slovenskem narodu“ priobčuje znani dr. Lenard, ustanovitelj ponesrečene narodnoradikalne stranke pri nas, že svoje članke.

Na Bolgarskem so pri volitvah v okrožne skupščine dobile vladne stranke 65 % mandatov, komunisti so od zadnjih volitev padli za polovico glasov.

V Albaniji so izbruhnili novi nemiri. Puntajo se nacionalistični ekstremisti, ki so za Italijo navdušeni.

Nemčija in Rusija sta sprti med seboj, ker je vdrla berlinska policija pri zasledovanju nekega komunista v prostore ruskega poslaštva. Sovjeti se proglasili bojkot nad Nemčijo, vendar se bo spor najbrže kmalu poravnal.

Nemške državnozborske volitve so dale socialnim demokratom 6 milijonov glasov [prej skoro 14 milijonov] in 100 mandatov, komunistom pa 62 mandatov. Najmočnejša stranka so bili prej socialisti sedaj so monarhistični nemški nacionalci, ki so dobili sicer 96 mandatov, a se jim je pridružilo 9 tkzv. „landbundovcev“. Skrajni reakcionarji pa navzlic nemškimi nacionalcem nimajo večine, zato bo zadnji reparacijski načrt mogoče vendar le brez težav sprejeti, čeprav si bo stalo v parlamentu 23 strank nasproti, katerih večina nima jasnih načel. Socialisti hodo predlagali prvi seji državnega zbora, da se to vprašanje reši s plebiscitom. Da izguba socialistov ni tako velika, kakor na prvi pogled izgleda, izhaja iz tega, da so dobili v posameznih krajih, zlasti v obč. zastope, za katere so se volitve vršile obenem z državnozborskimi, več glasov nego pri prejšnjih obč. volitvah, zlasti pa so napredovali nasproti komunistom. Stranka se torej polegoma izkopava iz krize, v katero jo je pogrnala nepremišljena koalicijska politika njenih voditeljev. Na Bavarskem zavze a med strankami celo drugo mesto, čeprav je bila tam reakcija najhujša.

V Poruhruju je bilo izprtih 600.000 rudarjev in kovinarjev. V Švici so bili izprti kovinarji. V Gornji Šleziji so rudarji proglasili splošno stavko, istotako madjarski rudarji. Pri vseh teh gibanjih gre za obrambo osemurnika.

Turki nameravajo spoditi carigradskega in armenskega patriarha, pa velikega rabina. Carigradskega papeža vabi — naša vlada na svoje srce.

V Siriji se tepejo Francozi in domačini. Zdi se, da jih dobivajo Francozi po grbi in to je prav. Kdor išče, naj najde. Iz cele zadeve pa lahko izbruhne kaj nevarnejšega, ker podpirajo vstaše angorski Turki z rednimi četami.

Načela in osebnosti.

Nikola Pašić je bil v mladosti komunist. Vse mu je šlo prepočasi, zahteval je večjo radikalnost, to je: večjo korenitost pri trebljenju plevela, vse korupcioniste je treba pobesiti in s korenino vred iztrebiti. Okoli njega so se zbirali tudi drugi „radikalni“ elementi in tako je nastala radikalna stranka, tista, ki jo danes poznamo kot najbolj koruptno stranko Jugoslavije in menda vsega sveta. Pašić je še vedno njen voditelj.

Kakor je ta stranka nekdanj zlorabljala Obrenoviče, tako zlorablja zdaj Karadžordževića. Ali se kaj izpremeni na prestolu ali pa nič, to ji je vse eno, krona kot taka je za to stranko samo ščit, za katerim skriva ogabno korupcijo svojih voditeljev in pomilovanja vredno nevednost svojih članov. S to stranko skupaj so vladale že najrazličnejše stranke, vse so dobile vpogled v način njenega vladanja, vendar nobena ni bila zmožna izpremeniti ta položaj, ker so se vse bale govoriti v javnosti tako odkrito, kakor bi bilo treba. Bale se pa niso terorja, ampak lastnega blata, ki bi prišlo na dan. Zato nismo nikdar ničesar verjeli klerikalcem, čeprav so pisali proti radikalom — sodili smo jih po delu, pri delu so pa držali z radikali in so bili z njimi tudi skupaj v vladi.

Davidović je v tem žalostnem ozračju napravil nekaj za balkanske razmere popolnoma novega. Napravil je to četrto stoletje prepozno, vendar tudi zdaj drži. Po naših načelih ni prav, da se je skopal na Pašića z načelom javnosti šele potem, ko ga je Pašić grdo napadel, ampak bi moral to storiti že davno, vsaj za časa izpremembe dinastije ali pa vsaj po svetovni vojni, ne pa da je kot vođa demokratske stranke samo akademično nastopal proti Pašiću. Koliko bi bil koristil hitrejšemu razvoju, če bi bil pravočasno nastopil javno. Žal, da se je preveč oziral na belgrajske porodice, ki se vse križajo pred načelom javnosti kakor pred hudičem, ker ima vsaka tudi sama preveč masla na glavi.

Seveda, v Beogradu so časopisi taki, kakor ljubljanski „Slovenec“, ki mu nič ne škodi, če je obsojen zaradi tatvine časti. Zato tem časopisom ničesar ne verjamejo, ampak pravijo, da pišejo vse obdolžitve iz same politične strasti. Načel ni nikjer, vse same osebnosti, vse se presoja le iz osebnih vidikov. Če naredi kaj pritatelj, je dobro, če naredi nasprotnik, je slabo — namesto, da bi sodili vsako zadevo stvarno in odločno grajali tudi prijatelja, kadar napravi kaj slabega. Saj še pri socialistih mnogi niso mogli razumeti, ko si je „Naprej“ izposodil tudi sodruge, če so delali krivice, mnogi so zahtevali, da proti sodrugom ne smemo pisati! V Beogradu je to še vse bolj po starem... Zato bi Davidovićevo pismo kakor drugi osebni napadi ne dosegli ničesar, če bi se Davidovičev očitek ne dotikal razmerja do prejšnje dinastije Obrenovičev, Tak sluga zaničevanih Obrenovičev pa ne more biti sprejet več na dvoru, zato od tistega momenta Pašić ni mogel več govoriti s kraljem.

Davidovićevo pismo se glasi:

„Neki belgrajski list je nekajkrat ponovil nekoliko neresnic o moji prvi kandidaturi in o mojem ravnanju takoj za tem, Ko sem kandidiral, razcep stare radikalne stranke še ni bil konečno izvršen, Gibanje za ustanovitev samostalne radikalne stranke nas je započelo osem. Tedaj jaz nisem „uskočil“ med samostalce. Jaz sem ustanovitelj stranke. Povod našemu odcepu od g. Pašića ne leži v družbi naprednjakov in radikalov. Odcepili smo se radi grdega ravnanja g. Pašića pred prekim sodiščem. Na zahtevo pokojnega kralja Milana je Pašić dal ono izjavo pred prekim sodiščem, s katero je tedanji kralj pred Evropo opravičil vse preganjanje resničnih radikalnih borcev. Izjava je bila napisana na dvoru in Pašiću poslana le v podpis. Pašić je priznal, da

je v radikalni stranki bilo „antidinastičnih elementov“, in da obžaluje, ker jih ni pregnal iz stranke.

Za to izjavo je g. Pašić poleg prostosti dobil vsoto 40 tisoč dinarjev. Od te vsote, za tedanje razmere velike, je dal družini svojega najboljšega zaprtega prijatelja vsega skupaj 200 dinarjev z naročilom onemu, preko katerega je poslal: „Ne pripoveduj, kdo pošilja, ker gospa mnogo govori pa se bo zvedelo.“ G. Pašić je odšel s to vsoto, da se izprehodi po Evropi, a mi smo ostali, da med trgovci zbiramo po dinarju za vzdrževanje zaprtih prijateljev in njihovih družin, ki so v resnici stradale. Poleg tega smo sprejeli nase še menične dolgove zaprtih, da jim obvarujemo pred prodajo tisto malo revščine, ki jim je ostala po stanovanjih.

Drugi razlog naši odcepitvi leži v glasovanju g. Pašića proti zakonu o svobodi tiska in proti zakonu o svobodi zborovanj. Prvi „zaveznik“ državljanske svobode se je dvignil proti zakonom, brez katerih sploh ni državljanske svobode. In kar je najhujše, g. Pašić je glasoval tako po naredbi iz dvora, po naredbi kralja Aleksandra. To je bilo v senatu. Seje so se vršile v sobi današnje stare univerze. Tedanja vseučiliška mladina je bila tako razburjena radi glasovanja voditelja radikalov, da mu je priredila strahovite in nevarne demonstracije. Da bi obvaroval svojega poslušnika in udanega prijatelja, mu je pokojni kralj Aleksander poslal dvorno kočijo, v kateri je Pašić z dobrim orožniškim spremstvom pobegnil na svoj dom. Mnogi udeležniki pri teh demonstracijah so vidni, vrlo vidni člani naše družbe.

In ta poslušnik, da ne rečemo sluga pokojnega kralja Aleksandra Obrenovića — naj mi bo dovoljena prava beseda — slabši svojih dni se je danes ojunčal in preti s krvjo tako kralju Aleksandru Karadžordževiću kakor nam vsem. On to dela kot predsednik vlade v ostavki, ko misli, da ne vemo, po kakih potih dobiva on mandat za nove svoje vlade. Ali so to siromašne groznje!

Naj g. Pašić ne pozabi na dvojce:

1. Tudi onstran Savskega mostu je sedaj naša država.

2. G. Pašić se je sam označil za odgovornega krivca in dolžnika za vsako kapljo krvi naših prijateljev. Naj se tedaj ne začudi, če se bodo osebno obračali za ta dolg nanj kot na svojega dolžnika.

Eto tako stoji stvar z odcepom samostalcev od g. Pašića.

Belgrad, 8. maja 1924.

Ljuba M. Davidović,

Iz stranke.

Evidenca organizacij, ki so obračunale za april, bi izšla že lahko prihodnji teden. Če bi nekatere organizacije ne bile tako nerodne, da čakajo vsak mesec na zadnji trenutek. Zato opozarjamo že zdaj, da bo tabela za april objavljena 21. maja, tajništvo jo bo dalo v tiskarno 19. maja opoldne, in vse, kar pride pozneje, pride med zamudnike.

Trbovlje. Dne 1. maja mi je nekdo plačal naročnino ali prispevek za tiskovni sklad na potrdilo iz bloka št. 405, stran 38. Ker sem indigo v naglici napačno vložil, nimam kopije, zato prosim tistega sodruge, ki ima potrdilo št. 405/38 naj se oglasi pri meni da bom vedel kam in kako naj vpišem njegov prispevek. Fran Rinaldo.

Zabukovca. V nedeljo dne 18. maja se bo vršil ob pol 10 dop. v gostilni Ivan Cocej v Megojnicah občni zbor kraj. pol. org. SSJ v Zabukovci z običajnim dnevnim redom: I. poročilo tajnika in blagajnika, II. volitev novega odbora, III. razno. Dolžnost vsakega člana je, da se gotovo udeleži občnega zbora. — Odbor.

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 28. IV 1924	Din 2217'65
Ivan Vošank, Prevalje	5'—
Vinko Požar, Cerklje	11'—
Na majskem zborovanju I. V. za Savinjsko dolino v Žalcu	169'25
Egidij Zili, Lisce pri Celju	20'—
Julka Kozamurnikova, Črna	5'—
Anton Ravšer,	5'—
Martin Komar, Mežica	5'—
Friderik Koler,	2'—
Leopold Ozimic	5'—
Ivan Kolar,	2'—
Franc Michel	0'50
Franc Ozimic, Črna	10'—
Anton Filipič,	30'—
Silvester Mirkač, Mežica	10'—
Gregor Škorjanc,	3'50
Matevž Veršnik	3'50
Ivan Presekar	1'—
Josip Smolenik	2'—
Miloš Zajc	5'—
Jože Perovec	10'—
Franc Warletz, Brežice	100'—
Ivan Vodišek, Zid. Most	5'—
SSJ na Pragerskem	4'—
Ana Knezova, Črna	6'50
Val. Petrovnik	2'50
Helena Harumova	2'50
Angela Čertančeva, Trbovlje	20'—
Jožef Kerković,	1'—
Franc Pintar	1'—
Karol Teržan, klepar	11'—
Od 1. do 13. V. 1924,	skupaj Din 2675'90

NESRAMNOST.

[Našim članom strokovničarjem.]

Zadnji „Delavec“ [števil. 19.] priobčuje na tretji strani v članku „Korunizem v drugi izdaji“ pod točko 2. med drugim nesramno laž, da naša kraj, org. SSJ v Ljubljani sploh ne obstoja, razen dveh družin. ki štejeta v celih kakih 10 oseb. Iz naših dosedanjih mesečnih objav ste imeli priliko vsakokrat se prepričati o številu članstva ljub. krajevne organizacije in o plačanih prispevkih. Iz tega vam bo jasno, iz kakšnih čednih razlogov izvira ona tendenčno lažnjiva trditev „Delavca“, o sestavnem delu naše stranke in to s strani ljudi, ki so ponovno o sebi trdili, da so se česa naučili.

Podpisani kot funkcionar zavestno in lažljivo zanikane kraj. organizacije sem daleč od tega, da bi skušal tozadevno polemizirati z listom, ki ga vi potom svojih prispevkov v strokovnih organizacijah vzdržujete in ki se dosedaj napram vam ni znal vsaj na strokovnem bojnem polju postaviti na stališče konciliantne tolerantnosti. Zdi se mi, da osebe, od vaš plačane za urejevanje „Delavca“, z objavo takšnih zavestnih laži same dokazujejo, da nimajo za svoje prave in nujne naloge v strokovnem gibanju potrebne moralne kvalifikacije in da niso sposobne same kreniti na pot lojalnosti.

Iz teh razlogov se obračam jaz kot blagajnik tiste zanikane organizacije naše stranke na vse naše strankine člane, ki ste obenem člani Strokovne komisije potom vaših strok. organizacij, da zahtevate, naj za vaš denar plačano glasilo javno pove:

1. Kateri dve družini sta v Ljubljani tisti, ki štejeta skupaj 10 oseb in veljajo te za člane naše ljub. kraj. org.?

2. Ali hoče za vaš denar še nadalje na podlo lažnjiv način napadati naše sodruge, organizacije, list in stranko?

Nobenih sentimentalnosti, sodrugi! Do tukaj in nič dalje! Ni nam treba več strpnosti na naši strani ko imamo že več kot preveč dokazov, da ljudje okrog „Delavca“ v svoji partizanski korunovski zagrizenosti niso pristopni nobeni pametni besedi več kljub temu, da imajo včasih polna usta sladkih in vabljivih besed o konsolidaciji delavskega gibanja v Sloveniji.

Sodrugi kovinarji, rudarji, steklarji, stavbinci itd., zadeva vaše proletarske časti je, da stopite na plan! Sedaj imate vi besedo!

Jos. Pastorek, tč. blagajnik kraj. pol. org. SSJ v Ljubljani in član načelstva SSJ.

Pripis: Imenik članov kraj. pol. org. SSJ v Ljubljani je vsakomur na razpolago v našem pokrajinskem tajništvu.

* * *

Strokovna komisija je telo, ustanovljeno od Kristanovcev za zlorabljanje zdravega delavskega pokreta. Telo je zdravo, glava pa popolnoma gnala. Te glave ne morete ozdraviti, ker nimate pravilnika, da bi mogli zahtevati sklicanje pokrajinskega kongresa. Iz tega sledi, da je treba tej glavi odrezati dotok krvi. Ko so Korunovci ustanovili proti „Napreju“ nasprotni list, nismo kričali, da nam jemljejo tok krvi; naslove nam lahko ukradejo, treznih naročnikov pa ne. Pač pa so oni kričali, da jih „Naprej“ uničuje, če piše o njih po pravici; zahtevali so, da jim njih grehe šepetamo le na uho; upali so že tudi, da bomo to izpolnili in postali spovednica, v tem upanju so že tudi zmerjali „Naprej“, da se je izpremenil v spovednico. Pa se ni izpremenil in se ne bo, spovednico imajo le oni, kadar se v ljubljanskem ponočnem baru pri zelo dragem vinu izpovedujejo pred svojim farjem Tonetom Kristanom. „Naprej“ bo govoril javno, javno bo delal razdor med zdravim telesom in gnilo glavo.

Vsi člani strokovnih organizacij dobivajo „Delavca“ in organizacije plačujejo zanj po 80 par. G. Svetek pravi, da je nad 8.000 redno plačujočih, torej dobi 6.400 Din za vsako številko, na mesec so 4 1/3 številke, torej 27.733 Din od same naročnine. Kam gre ta denar? Kje je bilanca? Kje je še kdo, ki bi ne vedel, zakaj so ti gospodje proti načelu javnosti? „Ljudski glas“ se tiska v 3.000 izvodih, pa izhaja brez izgube, „Delavec“ ima pa vedno same izgube, kakor Jadranska banka v Strojnih tovarnah — Ves aparat Strokovne komisije je na razpolago Korunovcem za politično gonjo par oseb, javno je to znano. „Socialist“ se na račun „Delavca“ urejuje, tiska in ekspedira. Pa še Kons. društvo jim plačuje in Kristan je celo izjavil, da je pripravljen vzdrževati jim dnevnik. In vi, socialisti v strokovnih organizacijah, se bojite odvzeti jim bič iz rok in odtrgati zdravje od gnilobe? Bojite se „razdora“? Poglejte malo v „Naprej“ — ali ni ta list bolj strokoven nego „Delavec“? Ali bi ne bilo umestno, da sklenejo centralni odbori, naj se namesto „Delavca“ naroči nedeljska številka „Napreja“? Ker vršijo vso upravo organizacije same, jim „Naprej“ za to delo še po 10 par lahko odstopi, dobro bo izhajal tudi s 70 parami. Če pa sklenejo to vse strokovne organizacije, tako da bo 8.000 naročnikov, bo veljal le 60 par in več strani bo imel in uredništvo bo vršilo lahko tudi tiste posle, ki jih Strokovna komisija ne zna [Svetek n. pr. ne zna računati procentov] in ne more, ker je prelepa, čeprav je plačana zanje, ki jih pa tudi noče vršiti, ker pleše po navodilih advokata, ki zastopa podjetnike in je tudi sam sopodjetnik. Kdo je še kdaj slišal, da se razredni boj bojuje ramo ob rami s podjetniki?

Nekaj centralnih odborov to lahko takoj izvrši, ker pi nič Korunovcev v dotičnih organizacijah n. pr. rudarji in stavbinci, Drugod naj pa podružnice strok. organizacij o tem premišlujejo. Bodisi naj to priporočajo takoj, bodisi naj zahtevajo takojšnjo strokovnega kongresa. Če bo ostal ta klic neupošteván, če bo leni Svetek kakor pri Kons. društvu tudi [pri strokovnih organizacijah obveljal za boljšega nego resnični delavci Pastorkove vrste, potem bomo „razbili“ tudi strokovne organizacije z ustanovitvijo nove splošne strokovne organizacije po zgledu Občnega radniškega saveza. Tudi če bi bila za polovico manjša, bo taka organizacija mnogo popravila, kar je gnala glava po neumnosti, iz lenobe ali pa zanalašč pokvarila. [To je predlog, ne sklep. Strokovne organizacije so samoupravne! Kongres SSJ v avgustu bo pa seveda govoril tudi o strokovnih organizacijah, ne le o gospodarskih in o politiki.]

Šostanj. Seja „Svobode“ se bo vršila v petek ob 8, v tajništvu. Ker je dnevni red zelo važe, opozarjamo vse člane in članice, da se je gotovo udeležijo, da potem ne bo kateri česa kritiziral. Na dnevnem redu imamo: 1.) pripravo za občni zbor, 2.) telovadbo, 3.) izleti v Trbovlje in Ljubljano, 4.) slučajnosti. Opozarjamo tudi vse one, ki so se mislili udeležiti izleta v Slovenjgradec, da je izlet v nedeljo 18. t. m. Budnica ob 4. zjutraj, odhod točno ob 5. izpred tajništva „Svobode“. Čakali ne bomo na nikogar. Kdor bo prepozen, naj pa malo bolj hitro stopi za nami. Pevci in tamburaši se morajo izleta vsi udeležiti brez izjeme. Kdor bojkotira izlete v naravo, ni vreden, da je „Svobodaš“ in da nosi znak „Svobode“. Odbor „Svobode“.

Strela je udarila v francoske nacionaliste, Nedeljske volitve so z njihovo dosedanjo strahovladno, ki so jo stvorili v zvezi s francoskim katolicizmom, pomedle. Njihov blok je dobil po dosedanjih izidih 239 mandatov [prej 476]; levičarski blok [socialisti in radikalno-republikansko-socialistične polproletarske struje] pa 268 mandatov. Levičarji imajo večino na svoji strani tudi za slučaj, če bi se neka iz radikalnih vrst pognana struja buržoaznih voditeljev priključila k Poincaréjevemu bloku, ker je treba med levičarje pristeti še komuniste z 29 glasovi. Vseh mandatov skupaj je 584, dozdej je znanih 574 izidov in ti dajejo precejšnjo premoč levičarskim strujam, ki so za priznanje Rusije, za izmirjenje z Nemčijo, za obračun s francoskim klerikalizmom, za osvobojenje proletariata in pametno socialno politiko, za obračun z domačim imperializmom in militarizmom itd. Poincaréju ni nič pomagalo, da si je nalašč za svoj blok prikojil skrajno sleparski volilni red, njegove frazarije je za enkrat konec. Krasno je napredovala francoska socialistična stranka. Pri zadnjih volitvah je dobila 65 mandatov, pri razcepu ji je ostalo 50 poslancev, 15 jih je prešlo h komunistom. Toda takrat je bila vsa moč organizacij in mase na strani komunistov, po pravem bi moralo tako biti, da bi socialistom ostalo 15 poslancev in komunistom 50, mogoče tem še več, o nimam manj. Nato se je začela stranka zopet urejati in krepiti, komunisti pa strašno propadati, čeprav so za časa razkola tvorili tretjo, če ne celo drugo najmočnejšo kom. stranko na svetu. Dosedanji rezultat tega vstajenja na eni in propadanja na drugi strani se pokazal pri teh volitvah: socialisti so dobili najmanj 102 mandata, komunisti le 29! Smelo trdimo, če bi razkola med marksističnim proletariatom na Francoskem ne bilo, če bi francoski komunistični voditelji ne bili tako zagrizeni v moskovske teoretične diktate, bi predstavljal danes združeni socializem najmočnejšo francosko stranko (sedaj je na 3. mestu) in mogoče bi bila v takšnem položaju, da bi lahko prevzela vladno, kakor so jo angleški delavci. To so nepričakovani uspehi. Še ene takšne volitve, potem ne bo nikoli več nevarnosti, da bi bila lepa francoska dežela še kdaj terišče najumazanejšega militarizma in frazarskega nacionalizma. Da je ta uspeh res že sedaj velik, je posebno dobro spoznati iz porazne depresije, ki jo je povzročila vest o izidu volitev na beograjske vladne kroge. Kralj ne pojde več s Pašićem in Ninčevićem sklepaj vojno pogodbo s Poincaréjem.

Gospodarstvo.

Ugovori

proti pravilom „Skupnega doma“ r. z. z. o. p. „Naprej“ 1. V. 1924.]

1. vprašanje. Pravila „Skupnega doma“ v majski števil. „Napreja“ sem preštudiral. Ne strinjam se s § 16. odst. 2. Ne zagovarjam brezbriznosti, ampak bodo nastali slučaj, ki postanejo naši člani brezposelni. Če pa delavec nima zaslужka, tudi nima s čim plačati. V slučaju brezposelnosti in v kakih drugih kapitalističnih nasiljih ne smemo delavcu krati pravice, ki si jih je kot član pridobil, ampak mu morajo ostati zavarovane dotlej, da bo zopet zmožen rednega plačevanja.

Pojasnilo. Prezrl si § 8. odst. 2! Tam je izrecno omenjeno, da moraš plačevati prispevke dokler si zmožen za delo in zaslužek. Pravila niso pravičljiva, ki jo lahko kar v naglici prečitaš; večkrat jih je treba čitati in na vsako besedo je treba pa-

ziti. Delavci se morajo navaditi sami paziti na vsako malenkost, pri pravilih morajo biti vsi pedanti [to je natančni], čeprav se „Socialist“ iz pedantov norca dela, kakor da bi bil pedant kaj slabega, „Socialistov“ advokat dobro ve, da je sam pedant in da mu to veliko nese le toliko časa, dokler delavci niso pedanti; kajti potem bodo imeli delavci svojo pravico brez njegove „pomoči“.

2. vprašanje. V pravilih ni ničesar o strokovnih organizacijah. Ker ni upanja, da bi se strok. organizacije v kratkem izvile iz rok sedanjih korumpiranih voditeljev in so nasprotno našim načelom in goje mrzno proti nam, je treba to vprašanje načeti, čeprav je kočljivo. Če bomo združili politiko in gospodarstvo, zakaj ne bi združili tudi delo? Vse to je tesno zvezano drugo z drugim [tudi izobraževalne organizacije spadajo sem! Op. ur.] Če bi združili vse te organizacije, bi delo zelo olajšali in združili delavstvo v eno falango. Potrebno bi bilo to tudi zato, ker delavstvo nima smisla za več vrst organizacij, najrajši je samo v eni, v drugih pa le „somišljenik“. Zelo mnogo napredka bi dosegli, če bi bil „Skupni dom“ obenem tudi strokovna organizacija.

Pojasnilo. Delo je v „Skupnem domu“ že! Čitaj pravila večkrat, uvidel boš to. Vse je tam. Kadar bo imel „Skupni dom“ 10.000 članov, ne bo treba nobene druge organizacije več. Če sprejme občni zbor Konsumnega društva za Slov. pravila „Skupnega doma“, ne bo več treba ne Strokovne komisije ne „Svobode“, ne politične stranke, ne Udarnikov, ne Orjune, ne Sokola, pa tudi farjev ne, Delavci bodo imeli samoupravo in konec bo kapitalističnih profitov. Seveda bo obenem tudi konec medsebojnega preklanja, pri katerem demagogi tako lepo zaslužijo. Razne tajne pogodbe bodo postale ničvreden papir, jedel bo le tisti, ki bo delal. Pa to se še ne bo zgodilo, Kristan je še močan. Zato je dolžnost zavednih, da puste v Kons. društvu za Slov. samo svoje deleže, hranilne vloge pa naj prenesejo v „Slogo“, v bodoči „Skupni dom“. Čimbolj bo „Skupni dom“ rasel, tem prej bo padla kapitalistična korupcija v Kons. društvu. Da ta korupcija sodeluje s Strokovno komisijo proti nam, je dokaz, da smo obema nevarni. Da pa se ne bojimo „kočljivega vprašanja“, to vidiš iz današnjega članka „Nesramnost“, v katerem smo ubrali najbrž najbolj prave strune. Sodeluj v tej smeri, glej na cilj in delaj podrobno delo: razjasniti delavnemu ljudstvu, pridobivaj naročnikov, članov in hranilnih vlog.

Dne 13. maja 1924. „Sloga“ r. z. z. o. p. [bodoči „Skupni dom“]: 120 članov s polno vplačanimi deleži, med njimi 7 žen [583 %]. Hranilnih vlog 49.988/65 Din.

Valute. Dolar je vreden 79/37—80/37, lira 3.58—3.61, francoski frank 477—482, čehoslovaška krona 2/35—2/38, 100 avstr. kron 11/31—11/51; V Curihu velja 100 dinarjev 14/33—14/43 švic. frankov, 1 švic. frank Din 6/97.

Kapitalizem se ruši. Ko so bile razpisane občinske volitve za občino Okolica Celje, je postavilo razredno zavedno celjsko delavstvo svojo „Splošno socialistično delavsko listo“. To je pa razdirače okrog napuhnjene Felicijana in pek. mojstra Korena tako razkačilo, da sta zaenkrat opustila kvartanje s „Hundert in Durchmarsch“ in sta šla na pomoč večkrat pijanemu županu Hrastniku v boj za „zmago“. Felicijan je bil — dasi je pri železnici že neke vrste guspud — vabljen na skupni sestanek kot funkcionar železničarske strokovne organizacije, ker smo bili mnenja, da je on v prvi vrsti strokovničar in nato šele Korenov prijatelj. To naše mnenje se opira na dejstvo, da je bil Felicijan eden tistih, ki je lansko leto kričal: „Ven s politiko iz strokovnih organizacij!“ tedaj, ko je bil s Leskošek odgovorni urednik „Napreja“ katerega je hotel njegov dobrorejeni prijatelj Koren s pomočjo demokratov uničiti. Mislili smo, da je gospod Felicijan konsekventen ter da je on v resnici zvest strokovno organiziranim železničarjem, kateri so mu zaupali usodo, da jih pravilno zastopa pri važnem delavskem vprašanju. Ali kakor se je izkazalo, je g. Felicijan veliko bolj vnet za partijo kakor pa za strokovno organizacijo. Ta hvaležnost je razumljiva, ker so se pri zadnjih obč. volitvah v mestu Celje pri volitvi podžupana potegovali za njega celo klerikalci, katere sta posetila skupno gg. Koren in Felicijan brez vednosti stranke, katere je bila takrat še enotna. Člani obč. kluba SSJ v Celju se spominjajo, da je bil za župana kandidiran takrat „slavni“ Koren in za podžupana s. Leskošek glasom klubovega sklepa. Pred volitvijo je pa g. Koren izjavil v pričo obč. odbornikov SSJ, da mora za podžupana kandidirati Felicijan, ker za njega bodo glasovali tudi klerikalci. Sodrugi Leskošek se je v prid nezmožnemu avanturistu umaknil, da ni bilo razkola v stranki. In vendar si je upal isti Felicijan udrihati na nekem sestanku po Leskošku, češ, da pojde h klerikalcem, dasi dobro ve, da je Leskošek brez konfesije medtem ko sta Felicijan in Koren še oba v rimskih bukvah. V št. 19 „Socialista“ so ti Korenovci prinesli članek „Krinke so padle“ kateri je izšel iz peresa kakega celjskega Kocmurjevca iz boln. blagajne kajti Felicijan in Koren sta sicer zmožna še večje demagogije, kakor je v članku napisana, vendar oba skupaj nista zmožna napisati najmanjšega koncepta v pravi slovenščini. V tem članku pravijo ti „tudi socialisti“, da smo politični lopovi in trdijo, da se oni

pravega socialističnega imena ne sramujejo in da bodo vsi njihovi volili kandidate „Socialistične stranke Jugoslavije“. Mi verjamemo, da se ti gospodje ne sramujejo imena naše stranke in da obenem paktirajo z največjimi kapitalisti, katerim udinjajo svoje agitatorje, da pomagajo tudi kapitalisti Korenovi stranki na površje, saj je kapitalistom stranka penzioniranih ministrov, doktorjev in pol, žonglerjev najbolj prikladna za uničevanje socialne zakonodaje kakor odprave 8 urnika, odprave prepovedi nočnega dela v pekarski obrti, kršenje 1. maja itd. Zato i mi smemo trdimo, da take nesramnosti, kakor jo uganjajo Korenovci v Celju, kateri imajo komaj toliko ljudi, da tvorijo odbor krajevne skupine, niso zmožni v delavskem gibanju niti komunisti! Tega so zmožne samo hijene delavske sloge, ki paktirajo enkrat z demokrati za stolčke v denarnih zavodih, drugič z Nemci za pridobivanje onih pokvarjenih duš, katere so pred vojno lučale kamenje na tajnika s Tukija, tretjič pa čisto po orjunsko v svoji zverinski jezi kršijo socialistične principe tudi s klobutami in noži: G. Felicijan je položil roko na strok, tajnika s. Leskoška, neki drugi njih pristaja pa obeta da bo Leskoška z nožem usmrtil. Na vse smo pripravljeni, ker vemo, da je s. Jaurasa (Žoreja) v Parizu ustrelil politični lopov, s. Schuhmajerja na Dunaju pa istotako (prvega narodni, drugega pa krščanski.) Lahko pridete in nam zakoljete Leskoška ali kateregakoli drugega, mi se vas ne vstrašimo, dovolj nas je in še več nas bo, ki smo pripravljeni iti za pošteno javno delo. Kamorkoli, ne samo pred nože ali klobute Korenovcev, čeprav pravite, da smo — Maroderji.

Vestnik „Svobode“.

Celjska „Svobodina“ javna knjižnica se je otvorila v Delavskem tajništvu na Vodnikovi ul. 3. Otvorjena je vsak dan od 8.—12. in od 14.—19., ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12.

Otvoritev čitalnice. Celjskim sodrugom, organiziranim v kulturnih, strokovnih in političnih organizacijah socialističnega pravca naznanjamo, da je podružnica Del. tel. in kult. zveze „Svobode“ v Celju otvorila dne 2. maja t. l. v svojih prostorih v gostilni pri Jugoslovanu lastno čitalnico. Čitalnica je otvorena vsak dan od 7. do 11. zvečer ob sobotah pa že od 3. popoldne. Ob nedeljah je čitalnica odprta od 9. do 12. in od 2. do 11. zvečer. V čitalnici je na razpolago časno 18 časopisov, slovenskih, kakor nemških, raznih političnih smeri. Sodrug in sodružice, pozivljamo vas, da se čitalnice pridno poslužujete in zanjo agitate.

Velenje. Pozivamo vse, ki imajo izposojene knjige iz knjižnice „Svobode“ v Velenju, naj jih prinese nazaj najkasneje do 20. maja v prodajalno Kons. društva s. Marnu, To zaradi reorganizacije knjižnice. — Odbor „Svobode“.

Proslave 1. maja.

Celje. Kakor smo že poročali v „Napreju“ št. 38 je potekla proslava 1. maja v Celju mirno in dostojno. Isamo neki in trgovci so imeli odprte trgovine. Delavstvo ti pa kar še dalje nosi takšnim zaničevalcem svoj težko zaslužen denar — namesto, da bi si ustvarilo svojo lastno zadrugo.

Hrastnik. Tudi pri nas se je praznoval 1. maj na običajen način kakor druga leta. Popoldne se je vršil demonstracijski sprevod od Konsumnega društva rudarjev do kolodvora, pred gostilno Dernovšek pri kolodvoru se je vršil javen ljudski shod, na katerem je poročal s. Pastorek iz Ljubljane o pomeni 1. maja. Popoldne je priredila „Svoboda“ v dvorani Konsumnega društva igro, po igri se je vršila istotam skupna prosta zabava. — Demonstracijskega spreveda so se udeležili ss. steklarji korporativno, pa tudi kemična tovarna je bila zastopana po nekaterih sodrugih. Okrog 7. jutraj smo odkorakali z zastavami in godbo na čelu na skupno zbirališče pred Konsumno društvo rudarjev. da se združimo tam s sodrugimi rudarji. Gorko spomladansko solnce je obsevalo tužne obraze starih bojevnikov naših idej, ki so videli na tem mestu v prejšnjih letih marsikatero razveseljivo sliko bratske vzajemnosti in sloge, posijalo je pa tudi z vso svojo čarobno svetlobo na še vedno odprto rano razkola, ki jo je vsekalo demagoško frazarstvo

tudi med tukajšnje delavstvo. Demonstracijskemu sprevodu se je pridružila majhna skupina „Vesne“, ta skupina je obstajala največini iz nedoraslih otrok, ki so pa neprenehoma vzklikali Leninu. Trockemu in tretji internacionali. Da ta mladina ni imela svojega dobrega prepričanja, je na sebi umevno, obžalovanja vredno pa je da sejejo odgovorni činitelji v ta mlada proletarska srca duh medsebojnega sovražstva v znamenju tega nesrečnega razkola v delavskih vrstah. Sodruge rudarje, ki še danes stojite v nasprotnem taboru, bi pri tej priliki vprašal, če ste že kaj premišljevali o tem, komu koristi ta razkol. Mar nas ne izkorišča eden in isti kapital? Mar nas ne tepe ena in ista reakcija? Čemu se sovražimo med seboj? V veselje tistim, ki nas izkoriščajo, ki teptajo dan za dnevom naše pravice, v veselje tistim, ki vam s svojimi tajnimi spekulacijami odtrgujejo vsak teden po en dan zaslužka, v veselje pa tudi tistim, ki kujejo iz vsega tega svoj politični kapital! Sodrug, dolga leta že živim med vami, doživel sem tudi marsikaj z vami, videl sem ob času vojne vaše trpljenje ko vas je mučil glad in militarizem; videl sem po vojni vaš razveseljivi enotni nastop, ki je vam prinesel marsikateri uspeh; videl sem ob priliki 1. maja takrat iz najbolj buržuaznih hiš vibrati rdeče zastave, ne mislite, da močje iz simpatiji do vas, ampak iz strahu pred vašo solidarnostjo; videl sem takrat marsikatero osebo, ki se je bila po prsih, rekoč: tudi jaz sem proletarec! Povejte sodrugim rudarji, kako danes te osebe z vami občujejo? Videl sem pa tudi porajanje razkola med vami, svarilnih besed ni manjkalo pač pa ste nasedli z vašo lakovernostjo raznim v vaše vrste vrinjenim elementom, ki so vam kričali, da vas popeljejo na barikade — do zmage, zapeljali so vas pa v vodo na led, v nepopisno veselje tistim, ki jim je bila vaša solidarnost velik trn v peti! Še danes hodijo ti brezvestni bujskači krog vas, danes kličejo po enotni fronti proletariata, ti hinavci, ko so vendar sami tisti, ki so za Judežev denar prodali enotnost proletariata! Sodrug, premišlujte, spoznavajte, ko boste spoznali, takrat boste stopili v naše vrste, v naše organizacije, ki so očiščene takih in sličnih elementov, naše načelo javnosti jih je ubilo, odrčali so kakor odrči vello listje z drevesa ko potegne veter po njem!

I. Prodner.

Velenje. Pri nas je bilo — kakor je znano — vse komunistično in lani se je k proslavi 1. maja zbralo komaj par ljudi. Letošnja udeležba je pokazala, da se vrača delavstvo k zavednosti in da začneja zopet spoštovati svojo organizacijo. Seveda, komunistična gonja je imela rodovitno polje v neredu, ki je vladal po organizacijah zaradi koristolovstva nekdanjih voditeljev in ker je bilo tudi časopisje v njihovih rokah, so s svojo demagogijo in lepimi obljubami delavce spravili v tako trdno vero do voditeljev, da se je moralo vse razdreti, ko so komunistični kričarji pokazali koritarstvo teh voditeljev v pravi luči. Vse je šlo za temi kričarji in jim pomagalo kričati, namesto, da bi ostali v organizaciji in izrinili le krive voditelje. Ko so pa komunistični voditelji storili isto, kakor prej Kristan in Cobal, ko so tudi ti izkazali se za nasprotnike prave delavske organizacije, ker so iskali le svojih osebnih koristi, takrat so premalo zavedni in preveč zapeljani delavci obupali nad vsako organizacijo. Ker jih ni nikdar nihče učil, da morajo za svojo rešitev sami delati ne pa čakati na odrešenje potom voditeljev, zato se rešeni stari voditelji danes neodrešenim in raztepenim delavcem smejejo. Pa se ne bodo več dolgo smejali. Zavednost raste in z njo raste organizacija od meseca do meseca. Z zavednostjo raste moč in z močjo raste tudi pravilno ocenjevanje krivde: sovražstvo do komunističnih delavcev se je umaknilo pomilovanju. Eden največjih kričarjev iz časov, ko so komunisti razbijali organizacije, je pred pričetkom zborovanja peljal voziček mimo slavnostnega prostora, vsem je bilo neljubo tako zasramovanje delavskega praznika, pa nobeden ni dal nikakega znaka sovražnosti ali mrznje, pač pa so se, ko je odšel, čudili, da ga ni sram in zakaj ni peljal kod drugod, čeprav z zamudo... Vsaka šola mnogo velja, najdražja je pa trda šola življenja. Na shodu je govoril s. Bernot na splošno zadovoljnost. Dasi je želel, naj se oglasi, če kdo v čem nasprotuje, ni bilo nikogar, dokaz, da na naše resne slavnosti nasprotniki ne hodijo nagajat in da nam ni prav nič treba ne udarnikov ne rediteljev,

ampak le organizacije. — Tudi za „Slogo“ se je ta dan prigrabilo več novih članov.

Iz Sv. Lovrenca na Pohorju. X, ki se je mudil 1. 5. t. l. v Sv. Lovrencu na Pohorju, je na žalost ugotovil, da tamkajšnji proletarci praznika dela ne poznajo. Niti v Kiefferjevi tovarni delo ni počivalo. Kakor je slišal X. so kovači tam navdušeni za pusta, katerega tudi praznujejo, a 1. maja brez opravka baje ne bi vedeli kaj početi, zato jim je boljše garati. Ni čudno potem, če so neorganizirani delavci brez moči. Gospod jih preskrbuje z živili „poceni“, da mu ni treba dajati jim poviška v plači, a če kdo to zahteva, pade v nemilost. Kdo vam je kriv?

Lahko nagnjenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost! Bolečine olajšuje in naredi telo odpor. no masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljji kakor francosko žganje! Kot kosmetikum 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštino: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr št. 222. Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

14. V. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

3000

Majer

išče službe s tremi delavci. Vešč pri živinoreji in vseh strok kmetije. Gre tudi h konjem. Večletna spričevala na razpolago. Bližja pojasnila daje: Jožef Sturm na Ptujski gori.

Prvovrstnega čevljar-skega pomočnika

kot drugo moč iščemo. Dobra šolska izobrazba ali s samouštvom pridobljeno splošno znanje je prvi pogoj. Prosilec mora biti vojaščine prost. Prošnje z natančno navedbo vseh podatkov in plačilnih zahtev je nasloviti pod „Trajno“ na upravo lista.

Zajamčeno
nepremočljive

dežne
plašče

iz prvih angleških
tovaren

od Din 350.—
do Din 800.—

Drago Schwab
Ljubljana
Dvorni trg št. 3.

Na željo se pošilja po poštnem povzetju.
Neugajajoče se zamenja ali denar vrne.

1^a Portlandcement

za Ljubljano in okolico razpošilja
tovarna cementa Zidani most

na vagone in tudi manjše količine po ceni od:

72 Din za 100 kg franko sodi,
62 „ „ 100 „ brez ambalaže,
66 „ „ 100 „ franko papirne vreče,

in sicer franko postaja Zidani most.

Za kakovost Portlandcmenta prevzame ravnateljstvo vsako odgovornost.

Cement je bil v mesecu januarju 1924 od strani komisije Gradbene direkcije in skladišča v svrhu preizkušnje na Univerzitetu Beograd, Zavod za ispitivanje gradj. materiala vposlan in izkazuje 300 kg na cm² pritiska.

Osebn ali pismena naročila — tudi ispod 1 vagona — sprejema

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD

Stereotipija

Litografija